

Spis treści

Przedmowa.....	XV
Wykaz skrótów.....	XVII
Wykaz najważniejszej literatury.....	XXIII
Rozdział I. Zagadnienia wstępne.....	1
§ 1. Pojęcie instytucji europejskich w szerokim i wąskim znaczeniu	1
§ 2. Informacje ogólne o organizacjach międzynarodowych.....	1
I. Definicja organizacji międzynarodowej.....	2
II. Typologie organizacji międzynarodowych.....	3
III. Cechy organizacji ponadnarodowych.....	4
IV. Podmiotowość organizacji międzynarodowych.....	5
V. Funkcje organizacji międzynarodowych.....	6
VI. Struktura organizacji międzynarodowych.....	7
VII. Funkcjonariusze międzynarodowi.....	9
VIII. Charakter prawny uchwał międzynarodowych organizacji rządowych.....	10
IX. Tryby podejmowania uchwał w organizacjach międzynarodowych.....	11
X. Członkostwo w międzynarodowych organizacjach rządowych.....	13
Rozdział II. Zarys historii integracji europejskiej.....	15
§ 3. Koncepcje integracji europejskiej.....	15
§ 4. Etapy integracji.....	15
§ 5. Periodyzacja historii integracji europejskiej.....	16
I. Okres przed 1945 r.....	16
II. Okres od 1946 r. do 1951 r.....	18
III. Okres od 1951 r. do 1957 r.....	19
IV. Okres od 1957 r. do 1986 r.....	21
V. Okres od 1986 r. do 1993 r.....	22
VI. Okres od 1993 r. do 1997 x.....	23

VII. Okres od 1997 r. do 2001 r.....	24
VIII. Proces postniżejski.....	25
IX. Prace Konwentu Europejskiego.....	26
X. Konferencja Międzyrządowa 2003/2004.....	26
XI. Proces ratyfikacyjny Traktatu Konstytucyjnego.....	27
XII. Przygotowanie Traktatu Reformującego.....	28
XIII. Traktat z Lizbony.....	29
Rozdział III. Budowa UE i jej charakter prawny.....	31
§ 6. Filarowa konstrukcja UE.....	31
§ 7. „Dach” konstrukcji UE.....	33
I. Cele UE.....	33
II. Jednolite ramy instytucjonalne.....	34
III. Zasady UE.....	35
IV. Sankcje na wypadek naruszenia zasad UE.....	38
§ 8. „Fundament” konstrukcji UE.....	41
I. Wzmocniona współpraca.....	41
II. Zmiana traktatów tworzących UE.....	41
III. Uzyskanie członkostwa w UE.....	43
IV. Możliwość wykluczenia z UE.....	47
V. Zagadnienie wystąpienia z UE.....	47
VI. Czas obowiązywania TUE.....	49
§ 9. Pozostałe kwestie związane z konstrukcją UE.....	50
I. Terytorialny zakres obowiązywania TUE i TWE.....	50
II. Stowarzyszenie ze Wspólnotami Europejskimi.....	53
III. Podmiotowy zakres obowiązywania TUE i TWE.....	55
IV. Symbole UE.....	56
V. Języki UE.....	58
VI. Siedziba instytucji unijnych.....	60
§ 10. Zagadnienie podmiotowości UE.....	61
§ 11. Unia Europejska jako organizacja międzynarodowa.....	63
Rozdział IV. Struktura instytucjonalna UE.....	65
§ 12. Organy główne UE/WE.....	65
I. Rada Europejska.....	65
II. Parlament Europejski.....	69
III. Rada.....	75
IV. Komisja Europejska.....	82
V. Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich.....	89
VI. Trybunał Obrachunkowy.....	96
§ 13. Organy pomocnicze i doradcze.....	101
I. Komitet Ekonomiczno-Społeczny.....	101
II. Komitet Regionów.....	102
III. Agencje Unii Europejskiej.....	104
§ 14. Zasada równowagi instytucjonalnej.....	107

Rozdział V. Źródła prawa UE	109
§ 15. Podział kompetencji między Wspólnotę a państwa członkowskie	109
§ 16. Klasyfikacja źródeł prawa wspólnotowego	113
I. Zasady prawa wspólnotowego	115
II. Akty prawa wspólnotowego	131
§ 17. Polityka prawa wspólnotowego	137
I. Orzecznictwo ETS i SPI	138
§ 18. Wykładnia prawa wspólnotowego	139
I. Wykładnia językowa	142
II. Wykładnia historyczna	143
III. Wykładnia celowościowa	144
IV. Wykładnia kontekstowa	145
V. Wykładnia porównawcza	146
Rozdział VI. Procedury stanowienia prawa pochodnego WE	149
§ 19. Rodzaje procedur stanowienia prawa	149
I. Tworzenie prawa przez samą Radę, bez udziału Parlamentu	151
II. Procedura konsultacji	151
III. Procedura współpracy	152
IV. Procedura współdecydowania	154
V. Procedura zgody	156
§ 20. Procedury prawodawcze według Traktatu z Lizbony	156
I. Zwyczajna procedura prawodawcza	156
II. Szczególna procedura prawodawcza	159
§ 21. Stanowienie prawa przez Komisję	159
§ 22. Procedura budżetowa	161
I. Zagadnienia wprowadzające	161
II. Przebieg procedury	164
Rozdział VII. Prawo WE wobec prawa międzynarodowego i krajowego	169
§ 23. Prawo międzynarodowe a prawo WE	169
§ 24. Prawo krajowe a prawo WE	171
I. Istota orzeczenia wstępnego	171
II. Wybrane państwa członkowskie	178
Rozdział VIII. Sądowy system ochrony prawnej	199
§ 25. Postępowanie przed Trybunałem Sprawiedliwości	199
I. Procedura pisemna	200
II. Procedura ustna	203
III. Pomoc prawna i reprezentacja stron w procesie	204
IV. Koszty postępowania	205
§ 26. Jurysdykcja Trybunału Sprawiedliwości	205
I. Jurysdykcja administracyjna	206
II. Jurysdykcja kontrolna	215

III. Jurysdykcja niesporna.....	237
IV. Jurysdykcja odwoławcza.....	238
Rozdział IX. Pozasądowy system ochrony prawnej.....	241
§ 27. Evolucja praw podstawowych we Wspólnocie Europejskiej	241
§ 28. Europejski Trybunał Sprawiedliwości a Europejski Trybunał Praw Człowieka.....	247
§ 29. Przystąpienie WE do EKPC.....	249
§ 30. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej.....	251
§ 31. Znaczenie pojęcia praw podstawowych.....	258
§ 32. Agencja Praw Podstawowych Unii Europejskiej.....	258
§ 33. SOLVIT.....	260
§ 34. Obywatelstwo europejskie.....	261
I. Geneza i charakter.....	261
II. Uprawnienia wynikające z obywatelstwa.....	262
Rozdział X. Swobody wspólnego rynku.....	273
§ 35. Swobody jednolitego rynku wewnętrznego.....	273
I. Swobodny przepływ osób.....	280
II. Swobody gospodarcze.....	288
Rozdział XI. Polityki wspólnotowe.....	315
§ 36. Zagadnienia wstępne.....	315
I. Definicja polityki wspólnotowej.....	315
II. Zakres przedmiotowy polityk.....	315
§ 37. Systematyzacja polityk.....	316
I. Wspólna polityka rolna.....	316
II. Wspólna polityka transportowa.....	318
III. Wspólne reguły w dziedzinie konkurencji.....	319
IV. Polityka w zakresie zatrudnienia.....	320
V. Wspólna polityka handlowa.....	321
VI. Polityka społeczna, edukacja, kształcenie i młodzież	322
VII. Kultura.....	323
VIII. Zdrowie publiczne.....	324
IX. Ochrona konsumentów.....	325
X. Polityka przemysłowa.....	326
XI. Spójność gospodarcza i społeczna.....	326
XII. Badania i rozwój technologiczny.....	327
XIII. Polityka ochrony środowiska naturalnego.....	328
XIV. Usługi audiowizualne.....	329
XV. Polityka telekomunikacyjna.....	330
§ 38. Zmiany w Traktacie z Lizbony.....	331
Rozdział XII. Unia Gospodarcza i Walutowa.....	335
§ 39. Definicja i założenia Unii Gospodarczej i Walutowej.....	335

§ 40. Podstawy traktatowe Unii Gospodarczej i Walutowej	336
§ 41. Etapy tworzenia unii walutowej.....	337
§ 42. Zasady i instrumenty działania Unii Gospodarczej i Walutowej	338
§ 43. Członkostwo w Unii Gospodarczej i Walutowej.....	340
I. Zakres terytorialny Unii Gospodarczej i Walutowej.....	340
II. Kryteria członkostwa w Unii Gospodarczej i Walutowej	341
III. Możliwość wystąpienia z Unii Gospodarczej i Walutowej	342
IV. Perspektywy członkostwa Polski w Unii Gospodarczej i Walutowej.....	342
§ 44. Instytucje działające w ramach Unii Gospodarczej i Walutowej ...	343
I. Europejski System Banków Centralnych.....	343
II. Europejski Bank Centralny.....	344
III. Komitet Ekonomiczno-Finansowy.....	345
Rozdział XIII. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa UE	347
§ 45. Istota WPZiB.....	347
§ 46. Geneza WPZiB.....	348
I. Plan P/evena i Europejska Wspólnota Obronna	348
II. Plan <i>Foucheta</i>	348
III. Raport <i>Davignona</i> i Europejska Współpraca Polityczna	348
IV. Jednolity Akt Europejski.....	349
V. Traktat z Maastricht	350
VI. Traktat z Amsterdamu.....	350
VII. Traktat z Nicei.....	350
VIII. Traktat z Lizbony.....	351
§ 47. Zasady działań zewnętrznych UE.....	351
§ 48. Cele działań zewnętrznych UE.....	352
§ 49. Instytucje działające w ramach WPZiB.....	354
I. Rada Europejska.....	354
II. Rada UE.....	354
III. Komisja Europejska.....	356
IV. Parlament Europejski.....	357
V. Prezydencja.....	359
VI. Sekretarz Generalny Rady/Wysoki Przedstawiciel ds. WPZiB	361
VII. Komitet Polityczny i Bezpieczeństwa.....	363
VIII. Komitet Wojskowy.....	364
IX. Sztab Wojskowy.....	365
X. Komitet ds. Cywilnych Aspektów Zarządzania Kryzysowego	366
XI. Centrum Satelitarne.....	367
XII. Instytut Studiów nad Bezpieczeństwem.....	368
XIII. Europejska Agencja Obrony.....	369
XIV. Specjalni Przedstawiciele.....	371
XV. Korespondenci europejscy.....	372
§ 50. Instrumenty realizacji WPZiB.....	372
I. Zasady i ogólne wytyczne.....	373

II. Wspólne strategie.....	373
III. Wspólne działania.....	374
IV. Wspólne stanowiska.....	375
V. Systematyczna współpraca między państwami członkowskimi.....	375
VI. Umowy międzynarodowe.....	376
VII. Oświadczenia i deklaracje.....	378
§ 51. Mechanizm decyzyjny WPZiB.....	378
I. Inicjatywa prawodawcza.....	378
II. Procedury prawodawcze.....	379
III. Publikacja i wejście w życie aktów WPZiB.....	381
IV. Sądowa kontrola aktów WPZiB.....	381
V. Stosowanie aktów WPZiB w prawie krajowym.....	382
§ 52. Finansowanie WPZiB.....	383
§ 53. Międzyfilarowe zależności.....	385
I. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa a I filar UE ...	385
II. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa a III filar UE ...	386
§ 54. Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony.....	387
I. Geneza EPBiO.....	387
II. Podstawy prawne EPBiO.....	388
III. Dotychczasowe osiągnięcia.....	389
§ 55. Polityka UE wobec poszczególnych regionów świata.....	398
I. Stosunki Transatlantyckie.....	398
II. Nieczłonkowskie kraje Europy Zachodniej.....	398
III. Bałkany.....	399
IV. Obszar b. ZSPR.....	399
V. Afryka i Bliski Wschód.....	399
VI. Ameryka Łacińska i Karaiby.....	400
VII. Azja i Pacyfik.....	400
VIII. Europejska Polityka Sąsiedztwa.....	400
IX. Stosunki dyplomatyczne.....	401
§ 56. Stosunki zewnętrzne UE w świetle TL.....	402
I. Współpraca na rzecz rozwoju.....	403
II. Współpraca gospodarcza, finansowa i techniczna z państwami trzecimi.....	404
III. Pomoc humanitarna.....	404
IV. Klauzula solidarności.....	405

Rozdział XIV. Współpraca Policyjna i Sądowa w sprawach Karnych

/Przestrzeń Wolności Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości.....	407
§ 57. Istota Współpracy Policyjnej i Sądowej w sprawach Karnych	407
§ 58. Geneza Współpracy Policyjnej i Sądowej w sprawach Karnych ...	408
I. Grupa TREVI.....	408
II. Układy z Schengen.....	409
III. Traktat z Maastricht.....	410

IV. Traktat z Amsterdamu.....	410
V. Szczyt w Tampere.....	410
VI. Traktat z Nicei.....	411
VII. Traktat z Lizbony.....	411
§ 59. Zasady Współpracy Policyjnej i Sądowej w sprawach Karnych . . .	412
§ 60. Cel Współpracy Policyjnej i Sądowej w sprawach Karnych	412
§ 61. Instytucje działające w ramach Współpracy Policyjnej	
i Sądowej w sprawach Karnych.....	413
I. Rada Europejska.....	413
II. Rada UE.....	414
III. Komisja Europejska.....	414
IV. Parlament Europejski.....	415
V. Komitet Koordynacyjny.....	415
§ 62. Instrumenty realizacji Współpracy Policyjnej i Sądowej	
w sprawach Karnych.....	416
I. Wspólne stanowiska.....	416
II. Decyzje ramowe.....	417
III. Decyzje.....	418
IV. Konwencje międzynarodowe.....	418
V. Wspólne działania.....	419
VI. Akty nieformalne.....	420
§ 63. Mechanizm decyzyjny Współpracy Policyjnej i Sądowej	
w sprawach Karnych.....	420
I. Inicjatywa prawodawcza.....	420
II. Procedury prawodawcze.....	421
III. Publikacja i wejście w życie aktów Współpracy Policyjnej	
i Sądowej w sprawach Karnych.....	423
IV. Sądowa kontrola aktów Współpracy Policyjnej i Sądowej	
w sprawach Karnych.....	424
V. Stosowanie aktów Współpracy Policyjnej i Sądowej	
w prawie krajowym.....	425
§ 64. Finansowanie Współpracy Policyjnej i Sądowej w sprawach	
Karnych.....	426
§ 65. Międzyfilarowe zależności.....	427
I. Współpraca Policyjna i Sądowa w sprawach Karnych	
a I filar UE.....	427
II. WPZiB a III filar UE.....	427
§ 66. Kontrola graniczna, azyl i imigracja.....	427
§ 67. Współpraca sądowa w sprawach cywilnych.....	431
I. Podstawy prawne.....	431
II. Dotychczasowe osiągnięcia.....	432
III. Zmiany w Traktacie z Lizbony.....	434
§ 68. Współpraca sądowa w sprawach karnych.....	435
I. Podstawy prawne.....	435

II.	Eurojust.....	435
III.	Europejska Sieć Sądowa w sprawach karnych.....	437
IV.	Sędziowie łącznikowi.....	437
V.	Prokuratura Europejska.....	438
VI.	Europejski Nakaz Aresztowania.....	438
VII.	Zabezpieczania dowodów i mienia.....	441
VIII.	Zmiany w Traktacie z Lizbony.....	442
§ 69.	Współpraca policyjna.....	443
I.	Podstawy prawne.....	443
II.	Europol.....	444
III.	Wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze.....	446
IV.	Inne formy współpracy.....	447
V.	Zmiany w Traktacie z Lizbony.....	448
§ 70.	Zwalczanie przestępczości zorganizowanej.....	448
I.	Rasizm i ksenofobia.....	448
II.	Terroryzm.....	449
III.	Handel ludźmi i przestępstwa przeciwko dzieciom.....	452
IV.	Handel narkotykami.....	453
V.	Korupcja i pranie brudnych pieniędzy.....	454
VI.	Nadużycia finansowe.....	454
Rozdział XV.	Elastyczność w procesie integracji europejskiej.....	457
§ 71.	Istota elastyczności.....	457
§ 72.	Wzmocniona współpraca.....	458
I.	Wzmocniona współpraca w I filarze UE.....	458
II.	Wzmocniona współpraca w II filarze UE.....	460
III.	Wzmocniona współpraca w III filarze UE.....	463
IV.	Wzmocniona współpraca w regulacjach Traktatu z Lizbony ...	463
§ 73.	Stała współpraca strukturalna.....	466
Rozdział XVI.	Polska w UE.....	469
§ 74.	Geneza procesu integracji.....	469
§ 75.	Integracja instytucjonalna Polski z UE.....	473
§ 76.	Konstytucja RP wobec integracji.....	476
I.	Przekazywanie kompetencji (art. 90 Konstytucji RP).....	476
II.	Stosowanie prawa wspólnotowego (art. 91 Konstytucji RP) ...	478
§ 77.	Dyrektywy wykładni proeuropejskiej Trybunału Konstytucyjnego ...	480
§ 78.	Dyrektywy wykładni proeuropejskiej Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.....	483
I.	Przed akcesją.....	483
II.	Po akcesji.....	486
§ 79.	Integracja ekonomiczna.....	490
I.	Fundusze przedakcesyjne.....	490
II.	Fundusze poakcesyjne.....	491

Rozdział XVII. Kazusy.....	495
Kazus 1. Czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach do Parlamentu Europejskiego.....	495
Kazus 2. Status członka Komisji Europejskiej.....	500
Kazus 3. Stosowanie prawa wspólnotowego. Implementacja dyrektyw. Odpowiedzialność państwa. Zasada skutku bezpośredniego.....	503
Kazus 4. Kompetencje prawotwórcze Komisji Europejskiej.....	505
Kazus 5. Relacje między sądami państw członkowskich a ETS. Orzeczenie wstępne. Wykładnia prawa wspólnotowego.....	507
Kazus 6. Naruszenie zobowiązania wspólnotowego przez państwo członkowskie. Swoboda przepływu pracowników. Uznanie kwalifikacji.....	509
Kazus 7. Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich. Właściwość Komisji. Skarga na bezczynność. Europejski Kodeks Dobrej Praktyki Administracyjnej.....	511
Kazus 8. Swoboda świadczenia usług. Zakaz dyskryminacji. Implementacja dyrektyw.....	513
Kazus 9. Polityka społeczna. Zasada niedyskryminacji. Dyskryminacja pośrednia i bezpośrednia. Skutek bezpośredni prawa pierwotnego i wtórnego.....	515
Kazus 10. Nadmierny deficyt budżetowy.....	517
Kazus 11. Procedura wydawania aktów WPZIB. Międzyfilarowe zależności. Nakładanie sankcji na państwo trzecie. Jurysdykcja Trybunału Sprawiedliwości.....	521
Kazus 12. Europejski nakaz aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi. Zbliżenie ustawodawstw krajowych. Zniesienie weryfikacji pod kątem podwójnej odpowiedzialności karnej.....	523
Kazus 13. Procedura nawiązania wzmocnionej współpracy. Przystąpienie do wzmocnionej współpracy.....	526
Kazus 14. Przystąpienie do UE. Stosowanie prawa wspólnotowego. Swoboda przepływu osób.....	528
Indeks rzeczowy.....	531